

U TRAGANJU ZA NEOBJAVLJENOM ARHIVSKOM GRAĐOM: NOVI PODACI O DUBROVAČKOM SLIKARSTVU XV. STOLJEĆA

Ivana Prijatelj Pavičić

UDK:75(497.584 Dubrovnik)“14“:930.253

Izvorni znanstveni rad

Ivana Prijatelj Pavičić

Odsjek za povijest umjetnosti

Filozofski fakultet u Splitu

U radnji se obrađuje manje poznata ili potpuno nepoznata arhivska građa iz Državnog arhiva u Dubrovniku vezana uz djelovanje dubrovačkih slikara tijekom XV. stoljeća.

Prije više od stotinu i pedeset godina, slavni je hrvatski polihistor i političar Ivan Kukuljević Sakcinski inicirao potragu za starim »jugoslavenskim« umjetnicima u dubrovačkim arhivima. Tom je prigodom, sondirajući u arhivu Dubrovačke Republike, fond slikarskih oporuka, izvukao na svjetlo dana nekoliko davno zaboravljenih imena starih dubrovačkih slikara.¹ Šezdesetak godina poslije, preciznije godinu prije osnutka Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca, slovenski istraživač Karlo Kovač objavit će seriju dragocjenih dokumenata o djelatnosti dubrovačkih slikara iz spomenutog arhiva.² Dakako, prijelomni trenutak u istraživanju dubrovačkog slikarstva u razdoblju između XIV. i XVI. stoljeća bila je objava *Građe o slikarskoj školi u Dubrovniku XIII-XVI v.* (knjiga I. i II.) u Beogradu 1952.-1953. godine.³ Objava goleme dotada nepoznate arhivske građe bacila je novo svjetlo na staro dubrovačko slikarstvo i omogućila istraživanje kako pojedinačnih umjetničkih opusa tako i historijata razvoja tzv. »dubrovačke slikarske škole«. Među ostalim, novoobjavljena je građa bila podlogom mladom beogradskog istraživaču Vojislavu J. Đuriću, Tadićevom suradniku na spomenutom arhivskom projektu, za njegovu, ujedno prvu monografsku rekonstrukciju tog važnog poglavlja starog dalmatinskog slikarstva.⁴

¹ I. Kukuljević Sakcinski, *Slovník umjetnikah jugoslavenskih*, Zagreb, 1852.

² K. Kovač, »Nikolaus Ragusinus und seine Zeit«, *Jahrbuch des Kunsthistorischen Insitutes der k. k. Zentralkommission für Denkmalpflege*, Beč 1917.

³ J. Tadić, *Građa o slikarskoj školi u Dubrovniku XII-XVI v.*, knjiga I i II, Beograd 1952.-1953.

⁴ V. J. Đurić, *Dubrovačka slikarska škola*, Beograd 1963.

Ujedno, Đurić je u svojoj knjizi upozorio i na neke dokumente koji su ostali neobjavljeni u Tadićevoj publikaciji. Dakako, kada pišemo o problematici publiciranja arhivske građe o starim dubrovačkim slikarima u razdoblju poslije Drugog svjetskog rata, ne mogu ne spomenuti i činjenicu da je nekoliko dokumenata 1950. godine objavio Cvito Fisković.⁵

Od vremena objave Tadićeve *Građe* do danas objavljeno je nekoliko dragocjenih dokumenata o starim dubrovačkim slikarima koji, nažalost, nisu sistematizirani u jednoj publikaciji.⁶

Otkriće i objava novih dokumenata vezanih za život starih dubrovačkih slikara uvijek predstavljaju snažan poticaj istraživačima njihove djelatnosti. Naime, vrlo često upravo objava dokumenata potiče nove interpretacije umjetničkih karijera dubrovačkih slikara ili utječe na sagledavanje povijesti i razvoja starog dubrovačkog slikarstva.

U ovoj bih radnji ukazala na nekoliko dokumenata iz Državnog arhiva u Dubrovniku (DAD, u nastavku) koji dosada nisu bili transkribirani ni objavljeni, a vezanih uz djelovanje dubrovačkih slikara tijekom XV. stoljeća. Riječ je o građi na koju me nesebično upozorila dubrovačka povjesničarka dr. Nella Lonza, koja je zasigurno danas jedna od najtemeljitijih poznavateljica arhiva Dubrovačke Republike, a na čemu joj iskreno zahvaljujem. Osvrnut ću se i na jedan dokument koji je bio transkribiran, ali za koji držim da nije bio sasvim adekvatno interpretiran.

Novi podaci o dubrovačkoj slikarskoj bratovštini iz crkve sv. Fuske

U dubrovačkom Državnom arhivu sačuvan je dokument iz 1456. godine o izradi zastave slikarskog ceha djelatnog u crkvi sv. Fuske/Foške (Prilog 1), za koji nisu znali dosadašnji istraživači dubrovačkog slikarstva, a pronašla ga je među spisima dubrovačke kancelarije dr. Nella Lonza.⁷

⁵ C. Fisković, »Nekoliko dokumenata o našim starim majstorima«, *Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku*, vol. LII/1950.; isti, »Dubrovački sitnoslikari«, *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji* 6, Split 1950., 5-21.

⁶ Među brojnim člancima i knjigama u kojima su objavljivani novi dragocjeni arhivski podaci spomenut ću dva recentnija rada: I. Fisković, »Dubrovačko slikarstvo i društveni okviri njegova razvoja u XIV. stoljeću«, *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji* 23, Split 1983.; *Knjige nekretnina dubrovačke općine (13.-18. st.)*, *Libri domorum et terrenorum communis Ragusii deliberatis ad affectum (saec. XIII-XVIII)*, priredili Irena Benyovsky Latin i Danko Zelić, Zagreb-Dubrovnik 2007., sv. I i II.

⁷ Državni arhiv u Dubrovniku, Consilium Minus sv. 14, f. 72 v. Zahvaljujem dr. Nelli Lonza koja me uputila na ovaj dokument. Na skeniranom dokumentu zahvaljujem kolegi i prijatelju povjesničaru Zoranu Peroviću iz Državnog arhiva u Dubrovniku, dok za transkripciju i prijevod zahvaljujem dr. Damiru Karbiću. Prijevod:
Za barjak slikara.

Zaključeno je da svi i pojedini upisani u matrikulu slikara i svi koji rade s bojama moraju i obvezni su doprinijeti za troškove barjaka rečene slikarske bratovštine koji izrađuju isti slikari, a one koji odbiju i ne budu željeli doprinijeti za rečeni trošak, neka gospodin knez utvrdi koji su i natjera ih na to.

Dubrovnik, Pogled na Grbavu ulicu

Kada je Vojislav J. Đurić⁸ 1963. godine objavio knjigu *Dubrovačka slikarska škola*, nije znao za slikarsku bratovštinu u crkvi sv. Fuske. Bio je mišljenja da je jedina dubrovačka slikarska bratovština bila ona djelatna pri crkvi sv. Dominika, a osnovana između 1477. i 1480. godine. Stoga pogrešno navodi da su prije osnivanja slikarske bratovštine pri crkvi sv. Dominika dubrovački slikari mogli biti (jedino) članovi drugih dubrovačkih zanatskih i vjerskih bratovština. Davne 1951. godine Kruno Prijatelj upozorava na podatak da su 1477. godine na proslavi gradskog zaštitnika u svečanoj procesiji slikari bili okupljeni pod svojim barjakom, a s njima su pod istim barjakom išli majstori lukova i balistari.⁹

Iz dosad nepoznatog dokumenta iz dubrovačkog Državnog arhiva, datiranog 10. siječnja 1456., doznajemo o izradi barjaka dubrovačkog slikarskog ceha koji se okupljao u crkvi sv. Fuske. Svi upisani u spomenutu bratovštinu i svi koji »rade bojama« bili su dužni sudjelovati u trošku njegove izrade. Crkva sv. Fuske u kojoj je djelovala najstarija dubrovačka slikarska bratovština bila je smještena u ulici

⁸ Roller je držao da je dubrovačka slikarska bratovština osnovana 1492. godine. Vidi D. Roller, »Dubrovački zanati u XV i XVI stoljeću«, *Građa za gospodarsku povijest Hrvatske* 2, izdanje JAZU, Zagreb 1951., 170, 265. O ovoj temi vidi V. J. Đurić, *op. cit.* (4), 102-103; J. Lučić, »Staleško udruženje dubrovačkih slikara i njihova poslovna djelatnost u 15. i 16. stoljeću«, u: *Likovna kultura Dubrovnika 15. i 16. stoljeća*, zbornik kongresa održanog uz izložbu *Zlatno doba Dubrovnika*, 18.-20. svibnja 1987., Zagreb 1991., 256.

⁹ K. Prijatelj, »Prilozi slikarstvu XV – XVII. st. u Dubrovniku«, *Historijski zbornik*, IV, 1-4, 1951., 187; V. J. Đurić, *op. cit.* (4), 102.

Anno 1456

Venerabilis

Si Johannes & Petrus, clerici fuerunt de parochia
 et Johannes & Laurentius, in habitis quibusdam in parochia
 de Jure primatus, pro hoc capitulo, in maiori
 consilio.

Capitulum fuit quod Petrus de Jure compiles die 18. de mense
 februario, et Johannes in die 18. de mense
 Episcopus de Jure et de Jure, pro et restitit forma
 utentis quod episcopus de Jure et Johannes in fine appellatus
 in admodum pro statum quod capitulo admodum appellatus.

finitur capitulum	Antonius bl. & bone.	clericus fuerunt finitum
scripsit	Juan Radostilus	in anno bl. & bone in
	Radostilus vicarius	capitulo scripsit.

Proposito proteris) Capitulum fuit quod omnes et singuli de parochia in maiori parochia
 et deo Laborantes de colonibus tenentibus et obligatis sunt
 gratias ad expensas de parochia die 18. proteris facienda
 ipso parochia, et qui recipiunt et volent gratias
 ad dictam expensas, debent cogi et compelli ad id per
 nos proteris.

Capitulum fuit quod archidiaconi proteris qui in parochia parochia
 illis de Romania de illis de villona concinnati et obligati
 sunt solvere de parochia die 18. proteris et ipso de parochia
 die 18. de parochia ad parochia de parochia pro
 et de parochia solvere et de parochia cogi in castro de
 pro in de parochia solvere proteris qui in parochia
 de parochia de parochia. Et de parochia de parochia cogi
 ipso in parochia de parochia de parochia cogi
 de parochia de parochia de villona parochia. in parochia de parochia
 de parochia de parochia de parochia de parochia de parochia
 Radostilus vicarius fuit scriptus finitum de parochia
 de parochia de parochia de parochia de parochia de parochia

Dokument iz 1456. o izradi zastave slikarskog ceha
 (Državni arhiv u Dubrovniku, Cons. Min. sv 14, f. 72v)

zvanoj *Grbava*.¹⁰ Srušena je u velikom potresu 1667. godine. Jedan od njezinih prvih dokumentiranih gaštalda bio je slikar Stjepan Ugrinović, sin slikara Ivana Ugrinovića. Poznato je da se u crkvi u vrijeme vizitacije apostolskog vizitatora Francesca Sormana 1573.-1574. godine na bratimskom oltaru nalazio još uvijek ušćuvani, vrlo ukrašeni poliptih. Sormano je zabilježio da je u njegovo vrijeme bratovština imala nekoliko kapitula pravila na pergameni.¹¹ Nažalost, kako ova matrikula nije sačuvana, o njezinom sadržaju danas možemo slutiti jedino prema sačuvanoj arhivskoj građi o onodobnom dubrovačkom slikarstvu, osobito zahvaljujući sačuvanim onodobnim međuslikarskim ugovorima.

Prije više od pedeset godina, Đurić je, na temelju komparacije dubrovačkih izvora s podacima o statutima padovanske i venecijanske slikarske bratovštine, nastojao rekonstruirati kako su u Dubrovniku funkcionirali odnosi u slikarskim radionicama, a osobito kako su funkcionirali odnosi između slikara voditelja radionice i njegovog šegrtu.¹² Druga, mlađa bratovština dubrovačkih slikara (*confraternitas pictorum*) imala je sjedište pri dominikanskoj crkvi sv. Dominika, gdje se nalazio bratimski oltar (koristili su jednu prostoriju u samostanu). Senat je odobrio njezinu matrikulu dana 2. VIII. 1492. godine. Zanimljiv je podatak da je Dubrovnik krajem XV. stoljeća imao dvije slikarske bratovštine. Nažalost, ni tekst matrikule slikarske bratovštine koja je imala sjedište kod dominikanaca nije sačuvan.¹³ Pretpostavlja se da su izgubljeni slikarski statuti regulirali uzajamne obveze šegrtu i majstora, trajanje obuke i broj učenika u majstorskoj radionici.¹⁴

¹⁰ L. Beritić, »Urbanistički razvitak Dubrovnika«, *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji* 10, 1956., 51-52; J. Lučić, u: *Likovna kultura Dubrovnika*, 256. Za crkvu sv. Foške Peković navodi da je bila u Kaštelu. Ž. Peković, »Crkveno graditeljstvo: Ranoromaničke građevine dubrovačkog područja«, *Građevinar* 58/2006., 234.

¹¹ A. Badurina, »Likovnost Dubrovnika u vizitaciji biskupa Sormana 1573.-4. godine«, u: *Likovna kultura Dubrovnika*, 1991., 281; J. Lučić, »Staleško udruženje dubrovačkih slikara i njihova poslovna djelatnost u 15. i 16. stoljeću«, *op. cit.* (1991.), 256 i 258. Kada je Sormano pitao članove bratovštine okupljene u crkvi sv. Dominika plaćaju li članarinu pri ulasku u udrugu, odgovorili su mu da ne plaćaju, nego kad netko naslika sliku, daju u blagajnu škudu milostinje.

¹² V. J. Đurić, *op. cit.* (4), 104-105. O načinu funkcioniranja slikarskih bratovština u Veneciji i Padovi u XV. stoljeću vidi M. Muraro, »The Statutes of the Venetian Arti and the Mosaics of the Mascoli Chapel«, *The Art Bulletin*, vol. 43, no. 4, Dec. 1961., 263-274; E. Favaro, *L'arte dei pittori in Venezia*, 1975.; V. Moncada, »The painter's guilds in the cities of Venice and Padua«, *Anthropology and Aesthetics*, No. 15, proljeće 1988., 105-121.

¹³ Biskup Sormano u vizitaciji 1573.-1574. godine navodi da je bratovština slikara imala oltar u crkvi sv. Dominika. Zanimljivo je da opisuje na bratimskom oltaru oštećeni poliptih prekriven prašinom. Vidi A. Badurina, »Likovnost Dubrovnika u vizitaciji biskupa Sormana 1573-4. godine«, u: *Likovna kultura Dubrovnika*, 1991., 281.

¹⁴ J. Lučić, u: *Likovna kultura Dubrovnika*, 1991., 257, navodi da je školovanje redovito počinjalo s četrnaest godina. Čini se da je duljina učenja ovisila o šegrtovom uzrastu, a najčešće je trajala pet do šest godina.

O tome kakvo je bilo slikarstvo dubrovačko-kotorskog slikara Matka Junčića, sina dubrovačkog slikara Radašina, do danas traju rasprave.¹⁵ Kako su nedavno pokazali Irena Benyovsky Latin i Danko Zelić, Matko Junčić je do smrti koristio općinski radionički prostor koji je dobio od Malog vijeća (*domus communis*).¹⁶ Svećenik Nikola Junčić, slikarev brat, posljednji je put produžio najam kuće u kolovozu 1454. godine, da bi u kolovozu 1459. godine isti objekt uzeo u najam Lovro Dobričević.¹⁷ S tim radioničkim prostorom u vezi, upozorila bih na jedan dosad neobjavljeni dokument od 8. VI. 1456. iz Državnog arhiva u Dubrovniku (vidi: Prilog 3).¹⁸ Iz dokumenta je razvidno da je po Junčićevoj smrti (1455. godine) radionica bila izdana njegovu šogoru, zlataru Petru. Zanimljivo da Benyovsky Latin i Zelić nisu 2007. godine u prijepisima knjiga nekretnina dubrovačke općine naveli Petrovo ime među najmodavcima u spomenutoj općinskoj kući u razdoblju između 1455. i 1459. godine.

Slikari koji nisu bili Dubrovčani i nisu imali radionički prostor u privatnom vlasništvu, ali i neki Dubrovčani koji nisu imali svoj privatni radionički prostor, poput Stjepana Ugrinovića, plaćali su najam za korištenje radioničkog prostora.¹⁹ U slučajevima kada su ostvarivali narudžbu iza koje je stajala općinska vlast, ona je snosila troškove najma radionice u kojoj su taj posao izvodili. Sačuvan je podatak da je dana 19. IX. 1449. godine Malo vijeće slikaru Lorenzu iz Firence, produživši s njime ugovor za iduću godinu dana, odobrilo plaću (*sallario*) od 30 perpera godišnje za najam *domus siue stationis*.²⁰ Ugovor je još jednom, pod istim uvjetima, produžen dana 26. IX. 1450.²¹ Poznato nam je da dana 13. V. 1460. Veliko vijeće produžuje službu bombardijeru Ivanu Ognjanoviću na način da mu

¹⁵ V. Foretić, »Matej Junčić«, u: HBL, I-Kal, 2005., 553-555. I. Kukuljević Sakcinski, *Slovník umjetnikah jugoslavenskih*, 1858., 109, navodi ga kao Matu Grončića.

¹⁶ *Knjige nekretnina dubrovačke općine* (13.-18. st.), *Libri domorum et terrenorum communis Ragusii deliberatis ad affectum* (saec. XIII-XVIII), 2007., sv. I, 184. Igor Fisković je objavio podatak da su braća Junčići (za)kupili od bojadisara Luke općinsku kuću na jugozapadnom kraju glavne gradske prometnice. Jedanaesti blok u kojem su braća unajmila kuću pripadala je općinskim nekretninama. I. Fisković, 1983., 131.

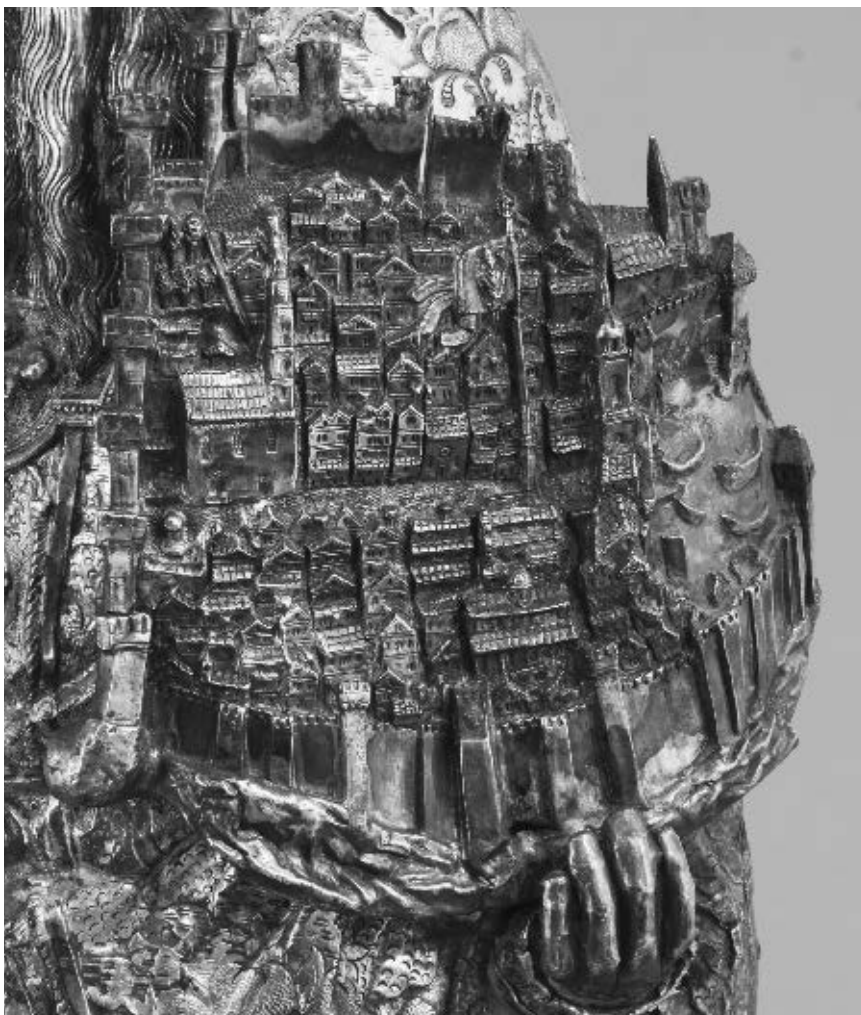
¹⁷ I. Benyovsky Latin – D. Zelić, 285-286. Vidi Prilog 5 pri kraju ovog članka.

¹⁸ Doznajemo to iz dosad neobjavljenog dokumenta iz Državnog arhiva u Dubrovniku, koji donosim u transkripciji dr. Damira Karbića. *Consilium Minus*, sv. 14, fol. 112 v. Zahvaljujem dr. N. Lonza koja me upozorila na dokument te kolegici Ivani Lazarević koja je nedavno radila u Državnom arhivu u Dubrovniku i koja mi je dostavila njegovu fotografiju.

¹⁹ O sustavu najмова i politici raspolaganja općinskim nekretninama vidi *Knjige nekretnina dubrovačke općine*, Dubrovnik 2007., priredili Irena Benyovsky Latin i Danko Zelić, I i II; D. Zelić, »*Utilitas et lucrum* – općinske kuće u srednjovjekovnom Dubrovniku«, u: *Umjetnost i naručitelji*, zbornik Dana Cvita Fiskovića III, Zagreb 2010., 16-17.

²⁰ Državni arhiv u Dubrovniku, *Consilium Minus*, sv. 9, fol. 69 v. J. Tadić, *op. cit.* (3.), I., 172, dok. 363. Zahvaljujem dr. Damiru Karbiću na transkripciji dokumenta, a dr. Nelli Lonza na pomoći u interpretaciji dokumenta. Prisjetimo se dokumenta od 26. XI. 1426. godine (*Građa*, I., dok. 171, str. 70) u kojem Veliko vijeće donosi odluku da se slikar Blaž Jurjev zadržava u službi s plaćom od 60 perpera godišnje.

²¹ *Građa*, I, str. 178, dok. 376. Zanimljivo da je kancelar u oba dokumenta, 1449. i 1450. godine, ispustio (nije naveo?) iznos slikareve godišnje plaće.

Model Dubrovnika u ruci sv. Vlaha, XV. st.

obvezuje davati *salarium iperperum triginta in subventionem afflictus domus per unum annum*.²² Subvencija od 30 perpera godišnje za najam radioničkog prostora bila je općinska potpora.

²² *Grada*, I, str. 212, dok. 444. *Knjige nekretnina dubrovačke općine (13.-18. st.)*, *Libri domorum et terrenorum communis Ragusii deliberatis ad afflictum (saec. XIII-XVIII)*, priredili Irena Benyovsky Latin i Danko Zelić, Zagreb-Dubrovnik 2007., sv. I, 285. Spominje se da je 1449. godine izdana *una stançon con una caxa disopra* Ivanu Ognjanoviću i veziocu Rakoju u *decimo scoglio* za godišnji najam od 51 perpera i 6 groša. Najam je produžen 7. XI. 1452. do 15. VIII. 1454. u vrijednosti od 20 perpera godišnje, te ponovno za istu svotu u kolovozu 1459. godine. Najam je Ognjanoviću produživan 1463., 1464., 1468. te 1471. godine.

Drugi dokument na koji želim upozoriti vezan je uz Junčićev rad na dovršenju oltarne slike iz ženske benediktinske crkve sv. Marije od Kaštela 1452. godine. Objelodanio ga je davne 1917. godine Karlo Kovač,²³ a ponovno ga je objavio Jorjo Tadić.²⁴ Za spomenutu sliku Junčić je potpisao prvi ugovor 1444. godine.²⁵ To doznajemo na temelju ugovora od 11. VIII. 1452. (DAD, Div. canc. 63, 168). Tadić ispravno prepričava sadržaj dokumenta iz 1452. godine. Citiram: *Matko Junčić se obavezuje da napravi u drvu i oslika lik i srednje figure na ikoni koju je radio za crkvu sv. Marije od Kaštela u Dubrovniku*. Međutim, Tadićev sažetak tek djelomično osvjetljava cjelovito značenje dokumenta. Đurić 1963. godine piše o poliptihu iz crkve sv. Marije od Kaštela, koji je Junčić trebao dovršiti *dograđujući mu gornji red s polufigurama i jedan duborezni lik bojadišući ga zlatom i najfinijim njemačkim azurom*.²⁶ Zamolila sam povjesničara dr. Damira Karbića za prijevod uvodnog dijela dokumenta koji mi se čini važnim za njegovo razumijevanje. Zahvaljujući njegovom prijevodu, postalo mi je jasnije što se Junčić obvezao dana 11. kolovoza 1452. načiniti za opaticu samostana Gospe od Kaštela.

Citiram taj uvodni dio u prijevodu: *Slikar Matko Junčić, koji je naslikao jednu ikonu za oltar crkve sv. Marije od Kaštela, kojoj ikoni nedostaje luk i povrh njega srednje figure. Stoga je rečeni Matko obećao i obvezao se Đivi de Palmoti, prokuratoru gospođe Dekuše predstojnice istog samostana 15. travnja 1444. da će napraviti rečeni luk i rečene srednje figure s lijepim rezbarijama drveta po uzoru na druge lijepe rezbarije iste slike, te rečeni luk i rezbarije pozlatiti s lijepim zlatom, finim, lijepo smještenim i ukrašenim dragim kamenčićima (? , imbronito), i nacrtati rečene srednje figure s dobrim (kvalitetnim) i lijepim figurama koje će se sviđati gospođi predstojnici, i s kvalitetnim i finim bojama, sve na trošak istog Matka, tijekom sljedećeg mjeseca rujna...*²⁷

Opatica je odlučila da će Junčić na spomenutoj oltarnoj slici upotrijebiti skupoćeno njemačko plavetnilo, što pokazuje da je za nju nova oltarna slika Gospe od Kaštela koju je Junčić radio za njihovu crkvu bila važna. Sudeći prema dosadašnjim saznanjima, u to se doba njemačko plavetnilo rijetko upotrebljavalo u dubrovačkom slikarstvu.²⁸ Češća je bila upotreba tzv. bosanskog azura.²⁹

²³ K. Kovač, *op. cit.* (2), 52.

²⁴ *Građa*, I., dok. 394, 188.

²⁵ Ugovor je potpisao s Đivom de Palmotom dana 15. IV. 1444. *Građa*, I., dok. 394.

²⁶ V. J. Đurić, *op. cit.* (4), 57.

²⁷ Matchus Gioncich pictor, qui pinxit unam anchonam ad altare ecclesie sancte Marie de Castello, que anchone deficit archus et medie figure de super. Idcirco dictus Matchus promisit et se obligavit ser Johanni de Palmota, tanquam procuratori domine Dechusse abbatisse dicti monasterii, prout de procura constat in Procuris notarie sub die XV aprilis 1444, de faciendo dictum archum et dictas medias figuras de pulcris intagliis lignaminis ad formam aliorum intagliorum dicte anchone, et ipsum archum et intaglia inaurare cum pulcro auro, fino, bene posito et imbronito, et pingere dictas medias figuras cum bonis et pulcris figuris qui placebunt ipsi abbatisse, et cum bonis et finis coloribus, omnibus expensis ipsius Matchi, per totum mensem setembris proxime futurum.

²⁸ A. Deanović, »Marginalije o modrom pigmentu u dubrovačkom slikarstvu«, *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji* 13/1961., 257, 259-260.

²⁹ O bosanskom azuru vidi B. Hrabak, »Dubrovački ili bosanski azur«, *Glasnik Zemaljskog muzeja u Sarajevu*, N. S. 1954., sv. IX, 33-42.

Dubrovnik, Pogled na ulicu od Pustijerne

Tekst dokumenta iz 1452. godine na koji skrećem pozornost, na žalost povjesničara umjetnosti koji bi iz njega pokušali dokučiti kakvu je kompoziciju trebao Junčić izraditi za crkvu Gospe od Kaštela, prilično je nejasan. Nažalost, iz citiranog dijela teksta dokumenta nije razvidno je li Junčić trebao nove, središnje figure (likove svetaca?) izrezati u drvetu pa ih pobožati, ili ih je trebao naslikati.³⁰ Zašto se vraćam na pitanje interpretacije spomenutog dokumenta iz 1452. godine? Počevši od Đurića 1963. godine do danas više autora koji su se bavili pokušajem identifikacije Junčićevog umjetničkog opusa postavljaju pitanje je li se bavio kiparstvom. Neki i ne postavljaju to pitanje, nego bez uvida u arhivsku građu o njegovu životu zastupaju mišljenje da je kao kipar izradio 1448. godine drveni okvir oltarne slike u crkvi sv. Dominika u Dubrovniku, uvjereni da je Lovro Dobričević na toj čuvenoj oltarnoj slici autor svih oslikanih polja.³¹

³⁰ U nastavku dokumenta doznajemo podatke o cijeni cjelovitog zahvata (prijevod D. Karbić): ... Koji Matko je priznao da je od rečene predstojnice primio jednu libru i pet unča njemačkog plavetnila, koji se trebaju uključiti u obračun prije rečenih 10 perpera prema procjeni koja će se u vezi s njima napraviti. I tako su se dogovorile rečene strane, obećavajući održavati. Odričući se. I rečeni Matko je također priznao da je primio od rečene predstojnice 15 perpera kao dio prije rečenih 40 perpera, s dogovorom da će, ukoliko ne završi rečene radove do rečenog roka, morati vratiti istoj predstojnici rečenih 15 perpera i plavetnilo ili cijenu...

³¹ Ovim problemom bavi se S. Cvetnić, S/11, »Lovro Marinov Dobričević i Matko Junčić, Poliptih Krštenja Kristova, Bogorodice s Djetetom i svecima«, u katalogu izložbe *Dominkanci u Hrvatskoj*, Zagreb 2011., 323-326. Ona donosi cjeloviti popis literature koja se bavi ovom problematikom.

Htjela bih upozoriti kako dokumenti o Junčiću koje je objavio Jorjo Tadić 1952. godine, a među njima je i citirani dokument iz 1452. godine, ne pružaju istraživačima sigurnu potkrepu za mišljenje da se Junčić bavio rezbarenjem drvenih kipova. Iz dokumenta iz 1452. godine doznajemo da se prihvaćao rezbarenja okvira.³² Objavljeni, sačuvani dokumenti o Junčiću ne pružaju naznake je li na svojim samostalnim radovima surađivao s drvorezbarima.

U nastavku ovog poglavlja osvrnula bih se na jedan dosad nepoznati arhivski dokument vezan uz Junčića.

U dubrovačkom Državnom arhivu čuva se dosad neobjavljeni dokument iz kojega doznajemo da se 13. I. 1454. Junčić obvezao Marinu sinu Nikolina Gondole (1423. – 1462.)³³ izraditi sliku za oltar sv. Nikole u dubrovačkoj crkvi klarisa (Prilog 3). Ova je slika trebala biti slična izgubljenoj Junčićevoj oltarnoj pali iz dubrovačke crkve sv. Petra Velikoga.³⁴ Na njoj su trebali biti naslikani sveci navedeni na crtežu koji je bio deponiran u dubrovačkom notarijatu. Nije poznato je li uspio dovršiti rečenu sliku. Više nema ni samostana klarisa ni njihove crkve. Podatak o narudžbi slike za klarise svjedoči koliko je Junčićeva oltarna kompozicija iz crkve sv. Petra Velikoga bila popularna među dubrovačkim naručiteljima. Nažalost, ni to se njegovo djelo, prema današnjim našim saznanjima, nije sačuvalo.³⁵

Novi detalj o slikaru Lovri iz Firence

Još i danas je enigmatičan lik u uvodnom poglavlju spomenutog slikara Lorenza iz Firence kojega je Republika uzela u službu nakon Blaža Jurjeva. Firentinčev slikarski opus do danas nije prepoznat, mada je djelovao u Gradu tijekom dužeg razdoblja između 1433. i 1451.(?) godine.³⁶ Riječ je o slikaru čija djela zasada nisu prepoznata ni u talijanskoj ni u dubrovačkoj povijesti umjetnosti. Firentinski majstor u Dubrovnik je stigao netom što je Blaž Jurjev napustio službu u Gradu. Jorjo Tadić je objavio dokumente od 24. i 26. VIII. 1433. iz kojih doznajemo da je radio na oslikavanju dvorane Malog vijeća.³⁷ Nažalost, njegove slike ili freske koje su krasile Knežev dvor u XV. stoljeću nisu sačuvane. Nije

³² Ovom se temom bavim u knjizi *U potrazi za izgubljenim slikarstvom. Zbrika priča o majstoru Lovri iz Kotora i slikarstvu na prostoru između Dubrovnika i Kotora tijekom druge polovice XV. stoljeća*, Dubrovnik 2013.

³³ Državni arhiv u Dubrovniku, Diversa notariae sv. 37, f. 177v. Zahvaljujem dr. N. Lonza koja me uputila na dokument te Državnom arhivu u Dubrovniku koji mi je omogućio korištenje skeniranog i objavu dokumenta. Dr. Damiru Karbiću zahvaljujem na prijepisu dokumenta.

³⁴ Dana 29. I. 1449. Junčić je ugovorio s tadašnjim rektorom crkve, Gjinom Gazullijem te skupinom kapelana izradu slike za oltar crkve sv. Petra Velikog visoku *brachiorum trium et quartorum trium* po cijeni od 100 perpera. *Grada*, I, dok. 355, 167-168.

³⁵ Ž. Peković, »Crkva sv. Petra u Dubrovniku«, *Studia archaeologica* 4, Dubrovnik, 2010.

³⁶ Znamo da je 1439. godine oslikavao drvenu palu koju je načinio rezbar Radoslav Vukčić. *Grada*, I, dok. 239, 106-107.

³⁷ Armature za potrebe slikanja naručene su 26. V. 1434. godine. Zlato koje je preostalo od slikanja upotrijebljeno je nakon 11. II. 1436. za pozlatu sjedišta i ukras vrata. Jesu li njegove freske između 1475. i 1478. godine preslikali Božidar Vlatković i Matko Alegretović? *Grada*, I, dok. 547, 261-262.

utvrđeno je li Firentinac Lorenzo ostavio utjecaj na lokalne dubrovačke slikare. Ipak, Đurić je 1963. godine iznio mišljenje da boravak dvojice toskanskih slikara u Gradu tijekom druge četvrtine XV. stoljeća nije ostavio utjecaj na razvoj lokalnog slikarstva. On, dapače, drži da se »rana firentinska renesansa« (naime, on pretpostavlja da su obojica toskanskih slikara »govorili« u Dubrovniku renesansnim »jezikom«) nije mogla usaditi u tada umjetnički konzervativnu dubrovačku sredinu, jer je u nju već bio usađen ukus koji su razvili venecijanski slikari. Đurić je bio mišljenja da je »prividna konzervativnost« dubrovačkih slikara (a tipičan predstavnik takvog izraza za Đurića bio je Ivan Ugrinović, slikar čiji opus nije još uvijek identificiran)³⁸ i njihovih naručitelja bila izraz njihove opredijeljenosti za venecijansku umjetnost.

Ne mogu se, barem ne u potpunosti, složiti s Đurićevim viđenjem situacije u dubrovačkom slikarstvu između 1430. i 1448. godine. Mada do danas nije utvrđeno kakvo je bilo slikarstvo Antonia iz grada Lucca (suvremenika Paola Uccella) za vrijeme njegova boravka u Dubrovniku između 1423. i 1429. godine, Đurić ga je smjelo okarakterizirao kao slikarstvo toskanske rane renesanse.³⁹ Jednako kao i slikarstvo drugog dubrovačkog slikara Toskanca, Lorenza. Primjerice, postavlja se pitanje je li danas moguće ustanoviti kakvim su stilom bile naslikane freske Lorenza iz Firence u dvorani Malog vijeća, nastale između 1433. i 1436. godine, od kojih nisu pronađeni ostaci.⁴⁰

Jorjo Tadić upućuje nas na dva dokumenta iz kojih doznajemo da mu je u dva navrata bio produžen boravak u službi Grada i to odlukama Malog vijeća od 19. IX. 1449. (Cons. Maius 9, f. 69 v)⁴¹ i 26. IX. 1450. (Cons. Maius 9, f. 139)⁴² na godinu dana. U članku donosim jedan nepoznati dokument iz dubrovačkog Državnog arhiva od 17. III. 1442. (Prilog 4), iz kojega doznajemo o produženju ugovora s toskanskim slikarem 1442. godine.⁴³ Nadam se da će u nekom budućem traganju za arhivskom građom izaći na svjetlo dana dokumenti koji će pomoći identifikaciji ovog enigmatskog dubrovačko-firentinskog slikara iz XV. stoljeća.

³⁸ I. Prijatelj Pavičić, »Prilog poznavanju Bogorodice s Djetetom iz Koločepa«, *Croatica christiana periodica*, XXX (2006.), 58, 63-85.

³⁹ V. J. Đurić, *op. cit.* (4), 35, 37, 64, 66.

⁴⁰ Dana 30. VII. 1419. u Duždevoj palači završeno je u Veneciji oslikavanje *Sala nova* Velikog vijeća. Riječ je o dekorativno-narativnom fresko-ciklusu od 30 fresaka (*historie*) koji je imao velikog odjeka i izvan Venecije, a kolektivno je djelo slikara Gentilea da Fabriana, Pisanella i Michelina da Besozza. Slikarski kompleks iz Duždeve palače (kojega više nema) bio je izraz internacionalne gotike, a svjedočio je o političkoj snazi Venecije. Svoj prilog dekoriranju Duždeve palače dali su Jacobello del Fiore (1415.) i Donato Bragadin (1421.). Vidi E. Merkel, »Venezia, 1430-1450«, u knjizi *La pittura nel Veneto. Il Quattrocento*, t. I, 1989., 49-50. Freske u Sala della Ragione u Padovi između 1423. i 1435. godine naslikao je Nicolò Miretto. Vidi: M. Lucco, »Padova«, u: *La pittura nel Veneto*, 1989., 86-87.

⁴¹ J. Tadić, *op. cit.* (3), I, dok. 363, 172.

⁴² Tadić, *op. cit.* (3), I, dok. 376, 178.

⁴³ DAD, Consilium Minus, sv. 9, fol. 69v. Zahvaljujem dr. Lonza što me upozorila na dokument te dr. Karbiću na njegovoj transkripciji.

Dva neobjavljena dokumenata o Lovri Dobričeviću

Od sredine XV. stoljeća do potresa 1667. godine na glavnom se oltaru stare dubrovačke katedrale nalazila srebrna oltarna pala.⁴⁴ Po završetku njezine izrade, za njezin je smještaj i zaštitu bio naručen drveni oslikani ormar s vratnicama.⁴⁵ Na slikarskim radovima bio je uključen i slikar Lovro Dobričević. Tadić je 1952. godine objavio dokument od 16. VIII. 1459. g. iz kojega je razvidno da Malo vijeće dozvoljava slikaru Lovri (kao jednom od majstora koji rade na pali za katedralu) da radove na njoj obavlja u državnoj kući nasuprot franjevcima, ali da nikako u tom prostoru ne smije vršiti »radove u srebru« (*alia laboreria artis argenterie*).⁴⁶ Ista je odredba, nakon što je prošla Malo vijeće, odobrena i od Velikog vijeća.⁴⁷ U oba dokumenta aludira se na općinski radionički prostor koji je Dobričević dobio od Malog vijeća (*domus communis*). To je upravo onaj prostor kojim se koristio Matko Junčić do smrti,⁴⁸ a u kolovozu 1459. godine uzeo ga je u najam Lovro Dobričević.⁴⁹

U ovom radu objavljujem dokument iz Državnog arhiva u Dubrovniku vezan uz izradu spomenute oslikane kompozicije s vratnicama na koji je bio ukazao Beritić još 1956. godine (Prilog 6), ali dosada nije bio publiciran.⁵⁰ Riječ je o odluci Malog vijeća od 23. I. 1468. godine, vezanoj uz izradu jedne nove pale za katedralu, *ad altari maiori*.⁵¹

Malo vijeće dozvoljava da se iz deponija drvene građe u arsenalu, gdje su se tada isključivo održavali državni brodovi, može uzeti daska dužine oko 6 lakata (preko 3 metra) za potrebe izrade nove oltarne pale na glavnom oltaru. Nažalost, u citiranom dokumentu, koji donosim u transkripciji dr. Damira Karbića (Prilog 6) ne navodi se niti ime majstora koji je tada na njoj radio, niti kako je trebala izgledati. Odnosi li se odluka Malog vijeća iz 1468. godine na Dobričevićev oslikani poklopac srebrne pale glavnog oltara katedrale? Kako je izgledala cjelovita raskošna oltarna kompozicija s velikom srebrnom palom smještenom u oslikanom krilnom ormaru, smještena ispod ciborija? Zahvaljujući Sormanovoj vizitaciji,

⁴⁴ Izradio ju je zlatar Stjepan Martinović, a posao mu je bio povjeren 1457. godine. C. Fisković, »Dubrovački zlatari od XIII. do XVII. stoljeća«, *Starohrvatska prosvjeta* III. serija, sv. 1, Zagreb 1949., 202; I. Lentić, »Zlatarstvo«, u: *Zlatno doba Dubrovnika XV. i XVI. stoljeće*, katalog izložbe, Zagreb, Muzejski prostor Zagreb – Dubrovački muzej, Knežev dvor Dubrovnik, 1986.-1987., 230.

⁴⁵ L. Beritić, *op. cit.* (10), 71.

⁴⁶ *Grada*, I, dok. 437, 209. U Prilogu 5 donosim novu transkripciju ovog dokumenta iz pera dr. Damira Karbića.

⁴⁷ *Grada*, I, dok. 439, dokument od 26. IX. 1459.

⁴⁸ *Knjige nekretnina dubrovačke općine (13.-18. st.)*, *Libri domorum et terrenorum communis Ragusii deliberatis ad affectum (saec. XIII-XVIII)*, priredili Irena Benyovsky Latin i Danko Zelić, Zagreb-Dubrovnik 2007., sv. I, 184. Igor Fisković je objavio podatak da su braća Junčići (za)kupili od bojadisara Luke općinsku kuću na jugozapadnom kraju glavne gradske prometnice. Jedanaesti blok u kojem su braća iznajmila kuću pripadala je općinskim nekretninama. I. Fisković, *op. cit.* (6), 131.

⁴⁹ I. Benyovsky Latin-D. Zelić, *op. cit.* (48), 285-286

⁵⁰ L. Beritić, *op. cit.* (10), 71, bilj. 374.

⁵¹ DAD, Consilium Minus, sv. 17, fol. 119 v, 33 Ianuarii 1468.

Lovro Dobričević, Bogorodica s Djetetom (zbirka Amadeo Lia, La Spezia)

znamo da je njezino postolje bilo drveno, s četiri stepenice. Sormano navodi da je srebrna pala bila *inserta in apsa lignea cum ornamentis aureis*, ali ne opisuje izgled njezina oslikanog drvenog poklopca.⁵²

U razdoblju od šezdesetih godina XV. stoljeća do početka XVI. stoljeća, za smještaj i zaštitu pet dubrovačkih srebrnih pala (u katedrali, crkvi Male braće i crkvi sv. Dominika) bili su izrađeni posebni oslikani ormari. Kako nijedan od njih nije sačuvan, o njima je kao specifičnom oltarnom dubrovačkom formatu danas teško suditi. Smjernice za istraživanje ovog oltarnog formata dao je Igor Fisković 1990. godine.⁵³

⁵² C. Fisković, »Umjetnine stare dubrovačke katedrale«, *Bulletin zavoda za likovne umjetnosti JAZU*, XIII/1-3, Zagreb 1965., 63.

⁵³ Igor Fisković 1990. godine piše da su zatvorena krila koja je Dobričević izradio za katedralnu srebrnu palu s prednje strane morala nalikovati poliptihu. I. Fisković, »Tipologija i morfologija oltarnih slika u Dalmaciji I.«, *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji*, 29/1990., 147-149. Po njegovu mišljenju, krila su bila pričvršćena za drvenu tablu na koju su bila

1478. godine koji se čuva u Državnom dubrovačkom arhivu, a na koji je upozorio Đurić dosada je ostao neobjavljen (Prilog 7). Na temelju uvida u dokument doznajemo da je dana 12. siječnja 1478. Andrija, sin Ivana de Shropisa iz Verone, tražio od suda da se sekvestriraju dobra Luke Martinovog kako bi mu se dalo jednu mramornu antičku glavu (ili staru glavu). Spomenutu je glavu Luka bio za njega kupio od slikara Lovre Dobričevića. Tuženiku nudi isplatiti onu cijenu koju je tuženik bio isplatio Lovri. Dana 14. siječnja Luka je na sudu izjavio da je suglasan predati glavu čim mu se isplati 12 dukata, koliko je bio platio slikaru Lovri. Andrija je izjavio da je spreman platiti koliko je plaćeno slikaru Lovri. Položio je kod dubrovačkog kancelara 12 dukata. Istog dana je dosuđeno po zahtjevu tužioca da Andrija treba platiti onoliko za koliko se rečeni Lovro bude zakleo da je dobio od rečenog Luke za tu glavu od 12 dukata na niže.

Lovro Dobričević je, poput talijanskih ranorenesansnih slikara, posjedovao antički predmet u atelieru. Možda je spomenutu antičku glavu koristio kod obučavanja mladih šegrta u radionici? U ovoj se radnji neću baviti nagađanjem za što mu je sve mogao služiti taj predmet. Međutim, upozorila bih na činjenicu da su u Dobričevićevom slikarstvu prepoznati citati i utjecaji antičke umjetnosti. Primjerice, David Ekserdijan drži da je slikajući skulpturu nagog ratnika na abakusu kapitela Marijine kuće naslikane na Navještenju Ludlow slikar citirao lik antičkog Antinoja.⁵⁵ Nedavno sam osobno pokušala istražiti je li u liku Uskrsnog Krista na slici Uskrsli Krist i donator porijeklom iz Kraljeve Sutjeske (danas u Strossmaye-rovoj galeriji) citirao antički predložak.⁵⁶ Upozorila bih da su ovakva istraživanja unutar Dobričevićevog opusa u poveljama. Nadam se da će se u budućnosti toj temi posvetiti veća pažnja koju Dobričević kao važan kotorsko-dubrovački slikar zaslužuje.

Zaključak

Šest novih dokumenata koje ovdje predstavljam doista su samo kap u moru za istraživače starog dubrovačkog slikarstva. Ipak, vjerujući staroj poslovice »zrno po zrno pogača«, nadam se da će im i ova skromna građa biti od koristi.

⁵⁵ D. Ekserdijan, »Old master paintings from the Wernher Collection«, *Apolo*, September 2002., vol. CLVI, N. 847, 12.

⁵⁶ I. Prijatelj Pavičić, »Prilog poznavanju sudbine slike uskrslog Krista i kralja Stjepana Tomaša porijeklom iz Kraljeve Sutjeske«, Zbornik radova međunarodnog simpozija *Stoljeća Kraljeve Sutjeske*, održanog u listopadu 2008. u franjevačkom samostanu Kraljeva Sutjeska, Kraljeva Sutjeska, 2010., 105-146.

Prilog. Transkripcija dokumenata

1)

Consilium Minus sv. 14, f. 72 v

Die X Ianuarii 1456

Per (!) vexillo pictorum

Captum fuit quod omnes et singuli scripti in matricula pictorum et omnes laborantes de coloribus teneantur et obligati sint contribuere ad expensam vexilli dicte artis pictorum facienda per ipsos pictores, et qui recusabunt et nolent contribuere ad dictam expensam, debeant cogi et compelli ad id per dominum rectorem.

2)

Diversa notariae, sv. 37, fol. 177v

Die XVIII Ianuarii 1454 (?)

Ser Marinus Nicolini de Gondola ex vna parte et Matchus Iuncich pictor ex alia parte concorditer venerunt inte[r] se ad infrascriptas compositiones et pacta, videlicet quod dictus Matheus Iuncich teneatur et obligatus sit ipsi ser Marino facere in sancta Clara ad altare sancti Nicole vnam inconam siue palam de bono lignamine latam quantum est murus et altam quantum⁵⁷ ceciderit ab altari usque ad tabernaculum ad similitudinem ut est pala in sancto Petro cum figuris nominatis in certo designo depositato in notaria, que sint deaureate, et in pontificalibus omnibus expensis ipsius Mathei, quam pallam siue inconam debeat dare completam et fulcitam vsque per totum mensem Marcii proxime futurum et dictus ser Marinus teneatur et obligatus sit ipsi Matheo dare et soluere pro manufactura et tota ipsa palla fulcita et completa iperperos nonaginta in hunc modum, videlicet ad presens iperperos treginta et quando dauauerit (?) ipsam pallam alios iperperos XXX et residuum completa ipsa palla, cum hoc pacto et condicione, quod si ipse Matheus non attenderit ad terminum, quod ipse ser Marinus tunc possit ipsam pallam siue inconam fieri facere omnibus expensis dicti Matchi de quibus expensis credatur ipsi ser Marino et tunc ipse Matchus teneatur ipsi ser Marino reddere et restituere denarios quos receperit et sibi satisfacere damnum et manchamentum. Et sic conuenerunt simul obligante se vnus alteri et alter alteri, ut dictum est, et volens dictus ser Marinus, quod ipse Matchus super se et omnia sua bona teneatur reficere et emendare omne damnum et manchamentum quod ipsi incone sequeretur ex malo laborerio vsque ad annos decem proxime futuros, et sic fuit contentus ipse Matchus. Renuntiantes. Hec autem carta etc. Iudex ser Iacobus de Georgio et Nicola de Stella testibus.

Et illico post predicta dictus Matchus confessus fuit habuisse et recepisse a suprascripto ser Marino dante et soluente secundum pactum iperperos treginta respondendo.

3)

Consilium Minus, sv. 14, fol. 112v

In margine: Pro Petro aurifice pro domo communis

⁵⁷ Dodano na desnoj margini između ovog i sljedećeg reda: intagli (?).

Die VIII Iunii 1456

Captum fuit de acceptando Petrum aurificem cognatum olim Matche (!) Gi-onzich in locum dicti olim Matchi pro domo et statione communis, quam tenebat dictus olim Matchus, cum hoc quod dictus Petrus sit obligatus ad afflictum pro dicta domo et statione, prout et quemadmodum tenebatur dictus Matchus.

4)

17. III. 1442.

Consilium Minus, sv. 9, fol. 69v

In margine: Firma magistri Laurentii pictoris

Prima pars est de firmando ad sallarium communis nostri magistrum Laurentium pictorem pro vno anno proxime futuro, incepto die XXIII Octobris proxime futuro, cum sallario iperperorum XXX pro affictu domus siue stationis et aliis pactis, modis et condicionibus consuetis .....

..... pro balote LXI contra VIII

(Precrtano): Secunda pars est de non.

5)

Consilium Minus, sv. 15, fol. 41r

Die XVI Augusti 1459

Captum fuit de portando ad Maius Consilium de concedendo magistro Laurentio pictori, vni ex magistris qui laborant palam sancte Marie Maioris, quod possit laborare dictam palam in domo communis super platea ad oppositum ecclesie sancti Francisci per eum conducta a causa (?). Cum hoc quod alia laboreria artis argentarie non possit laborare in dieta sub pena perdendi ipsa laboreria et sub pena partis capte in Maior (!) Consilio.

...

...

6)

Consilium Minus, sv. 17, fol. 119v

33 Ianuarii 1468

...

...

Captum fuit quod procuratores ecclesie sancte Marie possunt accipere in arsanatum vnum pecium ligni, quod voluerint (?) brachiorum circa sex pro opportunitate pale noue, quam faciunt pro altari maiori dicte ecclesie.

7)

Mobile ordinario, sv. 3, fol. 10r

Maroe

XII Ianuarii 1478

Ser Andreas Iohannis de Schropis de Verona et pre (?) Luçe de Martino

Actor petit dictum reum et omnia eius bona frunari (?) ad dandum et traden-

dum sibi vnum caput marmoreum antiquum, quod dictus reus emit ab (!) magistro Laurentio pictore, pro ipso actore et propter illud offert sibi satisfacere illud precium quod ipse reus soluit dicto magistro Laurentio.

Die 14 Ianuarii Lucas reus respondit in iudicio quod erat contentus dare et consignare dictum caput modo sibi daret ducatos 12 sicut soluit Laurentio pictori.

Dictus uero Andreas dixit quod erat paratus soluere tantum quantum soluitur Laurentio pictori et statim depositauit in me cancellario ducatos 12 usque ad ius cognitum (?) pro dicto capite.

Die suprascripto fiat sententia secundum petitionem cum hoc quod dictus ser Andreas soluat ei tantum quantum iurabit dictus Laurentius habuisse a dicto Luca pro dicto capite a ducatis 12 infra, condonando partem pro caratis d. C in s. 9 (?).⁵⁸

---

⁵⁸ Prijevod: Državni arhiv u Dubrovniku, Mobile ordinario 3, 10 r. Dosad neobjavljeno. Dana 12. siječnja 1478. ser Andrija Ivana de Shropis iz Verone traži od suda da se sekvestriraju (?) dobra Luke de Martina kako bi mu se dalo jednu mramornu antičku glavu (ili, *staru* glavu), koju je Luka kupio od majstora slikara Lovre za njega i zato mu nudi isplatiti onu cijenu koju je tuženik isplatio rečenom majstoru Lovri. Dana 14. siječnja Luka je na sudu odgovorio da je suglasan predati glavu čim mu se isplati 12 dukata koliko je platio slikaru Lovri. Andrija je izjavio da je spreman platiti koliko je plaćeno slikaru Lovri i smjesta položio kod kancelara tih 12 dukata. Istog dana je dosuđeno po zahtjevu tužioca, s time da Andrija treba platiti onoliko za koliko se rečeni Lovro bude zakleo da je dobio od rečenog Luke za tu glavu od 12 dukata na niže. Za prijepis i prijevod zahvaljujem dr. Damiru Karbiću.

IN SEARCH OF UNPUBLISHED ARCHIVAL RECORDS: NEW INFORMATION ABOUT DUBROVNIK PAINTING OF THE 15TH CENTURY

Ivana Prijatelj Pavičić

The paper discusses several archival documents kept in the State Archives in Dubrovnik, which represent archival records related to the activity of Dubrovnik painters during the 15th century, never before transcribed and partially previously unknown.

In the introduction reference is made to a document of 1456 about the making of a flag for the painters' guild active in the Church of St Fosca, previously unknown by researchers into Dubrovnik painting. The document was found recently among the files of the Dubrovnik chancellery by historian Dr Nella Lonza.

The paper provides a transcript and interpretation of four documents previously never transcribed or published. They contain matter related to the work of the painters Matko Junčić and Lovro Dobričević. One document refers to the commune workshop space in which Matko Junčić worked. Another provides information about a previously unknown altarpiece commissioned from Junčić for the Church of St Clare in Dubrovnik.

Also discussed is a commission to Junčić for the completion of an altar painting in the Church of Our Lady of the Kaštel of 1452, which, it is asserted, has never been properly interpreted.

The paper also provides a previously unknown document of 1442 related to the painter Lorenzo of Florence. Reference is also made to a document related to the making of a painted cabinet with doors meant for the housing of the silver altarpiece of the high altar of the former Dubrovnik Cathedral.

The last document discussed in the article relates to an antique head that before his death Lovro Dobričević sold to a firearms maker from Verona.